

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Юркової Ольги Іванівни

за темою **“Розвиток психологічної готовності військовослужбовців танкових підрозділів до виконання бойових завдань”**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 “Психологія” галузі знань 05 “Соціальні та поведінкові науки”

В умовах широкомасштабного військового вторгнення росії, що триває з 24 лютого 2022 року, постала нагальна потреба формування, підтримання та відновлення психологічної готовності особового складу танкових підрозділів Сухопутних військ Збройних Сил України до виконання бойових завдань, що підтверджує актуальність дисертаційної роботи.

Професійна діяльність військовослужбовців танкових підрозділів потребує удосконалення професійно важливих та професійно необхідних якостей особистості танкістів, що зумовлюють психологічну готовність до виконання завдань за призначенням в будь-яких умовах обстановки та психологічну стійкість.

Зокрема, швидкоплинність бойових дій та застосування противником високоточної зброї негативно впливають на перебіг та прояви психічних станів та психічних процесів особового складу танкових підрозділів.

Відповідно, визначене авторкою наукове завдання, що полягає у теоретичному обґрунтуванні та емпіричному дослідженні процесу розвитку психологічної готовності військовослужбовців танкових підрозділів до виконання бойових завдань, є надзвичайно актуальним.

Ґрунтовність виконаного дослідження забезпечується науковим аналізом основних тверджень і положень роботи, списком використаних й опрацьованих джерел. Це дозволило дисертантці виокремити психологічні особливості професійної діяльності та її компоненти, запропонувати програму розвитку психологічної готовності до виконання бойових завдань.

Заслуговує на увагу розроблена та обґрунтована авторкою структурно-функціональна модель розвитку психологічної готовності військовослужбовців танкових підрозділів до виконання бойових завдань.

Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. У роботі представлений науковий апарат дослідження, визначено завдання дослідження, забезпечено відповідність завдань та висновків.

У першому розділі **“Теоретико-методологічний аналіз стану дослідженості проблеми психологічної готовності особистості до професійної діяльності”** дисертантка представила результати аналізу основних теоретичних підходів і концепції щодо психологічної готовності особистості до професійної діяльності, особистого дослідження психологічних особливостей професійної діяльності військовослужбовців танкових підрозділів та визначила основні компоненти психологічної готовності танкістів до виконання бойових завдань.

У другому розділі **“Емпіричне дослідження психологічної готовності військовослужбовців танкових підрозділів до виконання бойових завдань”** авторка висвітлила процедуру дослідження психологічної готовності військовослужбовців танкових підрозділів до виконання бойових завдань, визначила і належним чином обґрунтувала критерії оцінювання та показники рівня розвитку психологічної готовності танкістів.

Значну увагу дисертантка приділила кількісно-якісному аналізу та інтерпретації результатів емпіричного дослідження психологічної готовності військовослужбовців танкових підрозділів до виконання бойових завдань, що дозволило розробити змістовну структурно-функціональну модель розвитку психологічної готовності військовослужбовців танкових підрозділів.

У третьому розділі **“Обґрунтування та експериментальна перевірка ефективності програми розвитку психологічної готовності військовослужбовців танкових підрозділів до виконання бойових завдань”** дисертантка запропонувала змістовну та обґрунтовану програму розвитку психологічної готовності військовослужбовців танкових підрозділів до виконання бойових завдань; інтерпретувала результати експериментальної перевірки дієвості програми розвитку психологічної готовності військовослужбовців танкових підрозділів до виконання бойових завдань.

Дисертаційне дослідження містить нові, раніше не захищені наукові положення; обґрунтовані результати у своїй сукупності розв'язують актуальне наукове завдання.

Важливим є обґрунтування психологічних особливостей командира при прийнятті ним рішення в умовах невизначеності. Значущим для практики військ є розроблена структурно-функціональна модель, а також програма розвитку психологічної готовності військовослужбовців танкових підрозділів до виконання бойових завдань. Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в можливості їх застосування в ході психологічної підготовки танкістів, проведенні професійного відбору та розподілі кандидатів на посади в танкових підрозділах.

Основні наукові результати дисертації відображено у 8 наукових публікаціях (із них 1 – у співавторстві), серед яких 6 статей – у виданнях, затверджених Міністерством освіти і науки України як фахові у галузі психології, 2 статті – у періодичних міжнародних наукових виданнях.

У цілому позитивно оцінюючи наукове і практичне значення представлених теоретичних та експериментальних результатів дослідження, проведеного дисертанткою, слід відзначити окремі дискусійні положення та висловити зауваження й побажання до змісту роботи:

1. Враховуючи актуальність проведеного дослідження, бажано було б доповнити його конкретними практичними рекомендаціями керівному складу військових частин механізованих (танкових) військ та офіцерам структур морально-психологічного забезпечення, які організують та проводять психологічне діагностування, психологічну підготовку та психологічний супровід особового складу танкових підрозділів.

2. Потребують уточнення критерії формування експериментальної та контрольної груп на другому етапі дослідження.

3. У тексті роботи присутні окремі стилістичні та орфографічні помилки, що ускладнює сприйняття отриманих результатів.

Висловлені зауваження та побажання мають переважно дискусійний характер і суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного

дослідження; загалом вони не знижують вагомої теоретико-практичної значущості результатів дисертаційної роботи Юркової Ольги Іванівни.

Висновок. Дисертаційна робота “Розвиток психологічної готовності військовослужбовців танкових підрозділів до виконання бойових завдань” є завершеною науковою працею, в якій висвітлені нові науково обґрунтовані результати, що вирішують актуальне наукове завдання.

Робота відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 “Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії” (зі змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), а її авторка заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 “Психологія” галузі знань 05 “Соціальні та поведінкові науки”.

Рецензент:

Заступник начальника кафедри морально-психологічного забезпечення діяльності військ (сил) гуманітарного інституту
Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського
кандидат психологічних наук, доцент

полковник

Сергій ВАСИЛЕНКО

___ травня 2023 р.